

TERMOMINERALNE VODE BOSNE I HERCEGOVINE U FUNKCIJI BALNEOLOŠKOG TURIZMA

Muriz Spahić

Univerzitet u Sarajevu, Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za geografiju,
Zmaja od Bosne 33-35, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
murizspahic@gmail.com

Emir Temimović

Univerzitet u Sarajevu, Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za geografiju,
Zmaja od Bosne 33-35, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
emirtemimovic@yahoo.com

Banjski turizam je turistička grana, koja se zasniva na korištenju termomineralnih voda u turističkom prometu. Ovaj prirodni resurs se ubraja u najranije korištene na kome se razvila najstarija turističko-medicinska grana nazvana balneologija (balneum, lat. – kupatilo, logos, grč. – nauka). Liječenje u termomineralnim vodama, upotreba mineralnih izvorskih voda za piće i udisanje oslobođenih gasova iz vode na mjestu izviranja, je veoma drevna terapeutska metoda, gotovo koliko i civilizacija.

O potvrdi starosti banjskih lječilišta svjedoče kamene kupke u arheološkim iskopinama drevnih civilizacija, kao i ojkonima nazvanih po hidronimima toplih voda, posebno onih iz rimskog razdoblja. Tako većina ojkonima u Bosni i Hercegovini vezuje se za hidronim «banja», a definiše mjesta tople izvorske vode. Takvog naziva je Aqua S rimski naziv za današnju Ilidžu, čije je ime preuzeto iz turskog jezika, što na bosanskom imenuje banju. U Bosni i Hercegovini prema vrsti mineralnih voda imenovani su neki ojkonimi, među kojima je najčešći kiseljak, kao što je istoimeno naselje kod Sarajeva.

Termomineralne vode određuje povišena temperatura i povećan sadržaj mineralnih tvari u njima. Banjama se u narodu nazivaju tople vode pogodne za kupanje ili one vode čija je temperatura identična čovječijem tijelu.

Bosna i Hercegovina se ubraja u bogatije zemlje po mineralnim i termalnim izvorima. Tradicija korištenja mineralnih, termalnih i termomineralnih voda u Bosni i Hercegovini seže u daleku prošlost; još od grčkog i rimskog perioda. Boraveći na našim prostorima Grci i Rimljani su podavno shvatili ljekovitost geotermalnih izvora.

Ključne riječi: *banja, balneologija, termomineralne vode, hidrogeologija, ojkonimi, hidronimi*

THERMOMINERAL WATERS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA IN A FUNCTION OF BALNEOLOGICAL TOURISM

Muriz Spahić & Emir Temimović

University of Sarajevo, Faculty of Science, Department of Geography, Zmaja od Bosne 33-35, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Spa tourism is a branch of the tourism industry which is based on thermomineral waters as primary resource. This natural resource is one of the earliest used resources, and represents base to the oldest tourism industry called balneology (lat. balneum-bath, gr.

logos-science). Treatment with the thermomineral waters, usage of mineral spring waters for drinking and inhalation of vapors at the site of efflux of thermo-mineral water is a very ancient therapeutic method, almost old as the civilization.

Age of spas is confirmed with stone baths founded in the archaeological excavations of ancient civilizations, as well with oikonyms, especially those from the Roman Empire, named after hydronyms of warm waters. Most of oikonyms in Bosnia and Herzegovina are related to hydronym "banja", and refers to the place of hot spring water. Such name is Aqua S, Roman name for Ilidža, whose name is taken from the Turkish language, which translated into Bosnian means bath. In Bosnia and Herzegovina, type of mineral water appoints to some oikonyms, among which is the most common "kiseljak". One of the settlements near Sarajevo has a name Kiseljak.

Thermomineral water is defined with elevated temperatures and high content of mineral matter dissolved in them. Traditionally hot waters, with temperatures similar to the human body temperature, are called spas. In hydrogeological literature, thermal waters are waters whose temperature is higher than average temperatures of place where the hot spring is situated.

Bosnia and Herzegovina is one of the richest countries according to numbers of mineral and thermal springs. Usage of mineral, thermal and thermomineral waters in Bosnia and Herzegovina has a long tradition - since Greek and Roman periods. During these periods, Greeks and Romans have recognized the healing power of geothermal springs.

Key words: *spa, balneology, thermomineral waters, hydrogeology, oikonyms, hydronyms*